

Tulevaisuus, toivo ja ilmastonmuutos

Piia Rytilä

Papiston päivät 13.10.2022

Tämän kanavan sisältö

- Taustakuva: ilmastonmuutoksen maailma
- Akateemista ilmastoteologiaa
- Käytännön ilmastoteologiaa

Oma tausta

- Systemaattisen teologian gradu ”Tulevaisuus, toivo ja ilmastonmuutos: Näkemykset tulevaisuudesta ja tulevaisuuteen vaikuttavista toimijoista ilmastonmuutosta käsittelevässä teologiassa”
- Tieto ilmastonmuutoksesta sisäistyi 2007, vaikutus elämään suuri
- Mukana ympäristötoiminnassa montaa kautta vuosien varrella:
 - Changemaker-verkosto
 - Luonto-liitto
 - Fridays for future
 - Ilmastovanhemmat
 - A Rocha – kristityt luonnon puolesta
 - Elokapina
 - Vegaanihaaste
 - Kirkon ympäristötyö

Gradun lähteet (=keiden ajatuksia tässä esitellään)

- **David Atkinson** – Thetfordin entinen piispa ja teologi, vahva hengellinen ja käytännöllinen näkökulma
- **Tim Gorringe** – Teologian professori Exeterin yliopistossa
- **Sallie McFague** – kanadalainen teologian emeritaprofessori; kirjoittanut paljon ekoteologiasta, feministinen näkökulma
- **Neil Messer** – teologian professori Winchesterin yliopistossa
- **Michael S. Northcott** – etiikan professori Edinburghin yliopistossa, yksi keskeisimmistä ilmastonmuutoksesta kirjoittaneista teologeista
- **Anne Primavesi** – irlantilainen ekologisiin kysymyksiin keskittynyt teologi; tärkeänä viitekehyksenä Gaia-teoria
- **Peter M. Scott** – soveltavan teologian professori ja Lincoln Theological Institutun johtaja Manchesterin yliopistossa; kirjoittanut paljon poliittisesta teologiasta ja ekoteologiasta
- **Stefan Skrimshire** – teologian lehtori Leedsin yliopistossa

Ilmastonmuutoksen maailma

- Kahden todellisuuden elämä
- Seitsemässä vuodessa tapahtunut muutos

Eurooppa on kärsinyt ennätyskuivuudesta

Yle 16.9.2022

Etelä-Korean tulvissa kuollut ainakin yhdeksän ihmistä – rankkasateet pahimmat vuosikymmeniin

Etelä-Korean pääkaupungin Soulin kadut ja metroasemat täyttyivät vedestä. Tulvat olivat erityisen tuhoisia köyhillä alueilla, joissa useat ihmiset asuvat osittain maan alla.

Yle 9.8.2022

Kreikassa ja Kaliforniassa riehuvat nopeasti leviävät maastopalot – lisääntyvä kuumuus ja kuivuus vaikeuttavat tilannetta

Yle 24.7.2022

Kesäkuun puolivälin jälkeen Pakistanin joillain alueilla on satanut vettä kymmenen kertaa tavanomaista enemmän. - - tulvat ovat vahingoittaneet satojen tuhansien ihmisten koteja ja tuhonneet kulkuyhteyksiä.

Tulvat ovat haudanneet alleen yli kolmasosan maasta. Ennen tulvia Pakistan kärsi kuivuudesta. Sindhin maakunnassa lämpötila nousi jopa 51 asteeseen.

Yle 2.9. 2022

Tuore tutkimus: Ilmastonmuutos pahentaa satoja tauteja

Helleaallot, kuivuus, tulvat ja myrskyt nostavat tapausmääriä, tekevät sairauksista vakavampia ja haittaavat ihmisten kykyä selviytyä.

Yle 15.8.2022

Alppien jääpeite hupenee nyt ennätysvauhtia helleaallon kourissa – tilanteen piti tulla eteen vasta vuosikymmenten päästä

25.7.2022

Maailman ilmatieteen järjestön raportti vaatii kunnianhimoisempia toimia ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi

Ilmastotavoitteiden ja todellisuuden välillä on tällä hetkellä valtava kuilu, korostaa YK:n alaisen Maailman ilmatieteen järjestön tuore ilmastoraportti.

Yle 13.9.2022

”Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon.”

Jer. 29:11

Toivo =
Hyvän tulevaisuuden
mahdollisuus uhkaavassakin
tilanteessa

Ekoteologia ja ilmastoteologia

- Limittyvät paljon, ilmastoteologia osa ekoteologiaa
- Suuri osa ilmastoteologiasta kulkee ekoteologian nimellä
- Ilmastonmuutos yksi ympäristöongelmista
- Pitkälti samat teemat
- Ekoteologiaa on sekä maltillista että radikaalia

Keskeisiä teemoja

- Viljely ja varjelu
 - Herra Jumala asetti ihmisen Eedenin puutarhaan viljelemään ja varjelemaan sitä.
1. Moos 2:15
- Pelastus koskee koko luomakuntaa ja tapahtuu tässä maailmassa; tuonpuoleinen pelastus sivuutetaan tai usko siihen nähdään haitallisena eskapismina (joitain poikkeuksia)
- Panenteismi – Jumalan läsnäolo luodussa
- Ilmasto- ja ympäristökriisi oikeudenmukaisuuskysymyksenä – aiheuttajat eri kuin kärsijät
- Usein tavoitteena saada aikaan toimintaa luonnon suojelemiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi muuttamalla ihmisten syviä uskomuksia, joille käytännön toiminta perustuu

Suuri luomakuntapsalmi 104

Vuorten rinteille sinä puhkaisit lähteet,
vedet juoksevat puroina ja virtaavat laaksoissa.

Ne juottavat kaikki maan eläimet,
villiaasikin saa sammuttaa janonsa.

Niiden äärellä asuvat taivaan linnut
ja visertävät lehvissä vesien partailla.

Sinä juotat vuoret korkeuksien vesillä,
ja maa kantaa sinun töittesi hedelmää.

Sinä kasvatat ruohon karjaa varten
ja maan kasvit ihmisen viljeltäviksi,
että hän saisi leipänsä maasta.

Lukemattomat ovat tekosi, Herra.

Miten viisaasti olet ne tehnyt!

Koko maa on täynnä sinun luotujasi.

Kaikki luotusi tarkkaavat sinua, Herra,
ja odottavat ruokaansa ajallaan.

Sinä annat, ja jokainen saa osansa,
avaat kätesi, ja kaikki tulevat ravituiksi.

Kun käännyt pois, ne hätääntyvät,
kun otat niiltä elämän hengen, ne kuolevat
ja palaavat maan tomuun.

Kun lähetät henkesi, se luo uutta elämää,
näin uudistat maan kasvot.

Kristus kärsivissä

Minun oli nälkä, ja te annoitte minulle ruokaa. Minun oli jano, ja te annoitte minulle juotavaa. Minä olin koditon, ja te otitte minut luoksenne. Minä olin alasti, ja te vaatetitte minut. Minä olin sairas, ja te kävitte minua katsomassa. Minä olin vankilassa, ja te tulitte minun luokseni.'

»Silloin vanhurskaat vastaavat hänelle: 'Herra, milloin me näimme sinut nälissäsi ja annoimme sinulle ruokaa, tai janoissasi ja annoimme sinulle juotavaa? Milloin me näimme sinut kodittomana ja oitimme sinut luoksemme, tai alasti ja vaatetimme sinut? Milloin me näimme sinut sairaana tai vankilassa ja kävimme sinun luonasi?' Kuningas vastaa heille: 'Totisesti: kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle.'

Matt. 25:35-40

Luomakunnan odotus

Minä päättelen, etteivät nykyisen ajan kärsimykset ole mitään sen kirkkauden rinnalla, joka vielä on ilmestyvä ja tuleva osaksemme. Koko luomakunta odottaa hartaasti Jumalan lasten ilmestymistä. Kaiken luodun on täytynyt taipua katoavaisuuden alaisuuteen, ei omasta tahdostaan, vaan hänen, joka sen on alistanut. Luomakunnalla on kuitenkin toivo, että myös se pääsee kerran pois katoavaisuuden orjuudesta, Jumalan lasten vapauteen ja kirkkauteen. Me tiedämme, että koko luomakunta yhä huokaa ja vaikeroi synnytystuskissa. Eikä vain luomakunta, vaan myös me, jotka olemme ensi lahjana saaneet omaksemme Hengen, huokailemme odottaessamme Jumalan lapseksi pääsemistä, ruumiimme lunastamista vapaaksi.

Room. 8:18-23

Läheisiä teologian aloja

- Vapautuksen teologia – samanlainen vaurauden kasautumisen dynamiikka aiheuttaa sekä köyhien riistoa että ympäristötuhoja
- Alkuperäiskansojen teologiat – korostavat luonnon elävyyttä, kaiken olemisen keskinäistä riippuvuutta, harmoniaa ja ekologista tasapainoa
- Ekofeminismi – sukupuolten välisissä suhteissa ja ihmisten suhteessa luontoon on samankaltaisia hierarkkisia alistusmekanismeja
- Prosessiteologia – todellisuus prosessina, jossa Jumala mukana, keskinäisen riippuvuuden korostus

Pelastus ja ekoteologia

- Kristillisen eskatologian kaksi tulkintalinjaa: 1. pelastus ja Jumalan valtakunta koittaa tuonpuoleisuudessa 2. Jumalan valtakunta toteutuu täällä
- Ekoteologioissa on usein korostettu eskatologiaa, jossa tämä maailma kirkastetaan tai pelastus tapahtuu täällä
- Usko tuonpuoleiseen pelastukseen nähdään eskapistisena, ei kannusta tästä maailmasta huolehtimiseen
- Ernst Conradie kritisoi tuonpuoleisen toivon unohtamista – jos ei ole mitään tätä maailmaa suurempaa, se voi kannustaa piittaamattomuuteen ja hedonismiin
- Jürgen Moltmann: luomakunnan transformaatio, meidät nostetaan uuteen elämään yhdessä maan ja luomakunnan kanssa

Näkemykset tulevaisuudesta

- Lähtökohta: ilmastonmuutoksen muodostama vaara
- Toivoa paremmasta tulevaisuudesta on, ja kaikkiin visioihin liittyy maapallo ja sen elämä
- Kaksi lähdettä torjuu tulevaisuuden tuonpuoleisuudessa; uhka ihmisten halulle suojella maapallon elämää
- Tuonpuoleisuus on kokonaan erillinen kysymys, ”on myös asioita kuten tuomio, taivas ja helvetti”
- Tuonpuoleisuutta ei suljeta pois, mutta tämän maailman merkitystä korostetaan, maailma Jumalan ruumiina
- Taivas ja maa tulevat yhdistymään, ”uusi taivas ja uusi maa”; nykyinen luomakunta tulee olemaan osa sitä

Keskustelukysymys

Missä pelastus?

- Taivas
- Aivan uusi maailma
 - Tämä maailma
 - Jokin muu, mikä?

Onko usko tuonpuoleiseen eskapismia?

Estääkö se toimimisen luomakunnan
hyväksi?

Millä tavalla luomakunta jatkuu?

- Luomakunta jatkuu pääpiirteissään samalla tavalla kuin se on tähänkin asti ollut olemassa
 - Parempaan tulevaisuuteen on pyrittävä, mutta se ei ole radikaalisti erilainen – nykyisen ja toivotun tulevaisuuden välillä aste-ero, ei kategorinen ero
- Luomakunnan jatkumisen tapaa ei käsitellä, mutta luotetaan että se tapahtuu tavalla tai toisella
 - ” Kaikki kääntyy hyväksi, vaikka emme tiedä miten. Miten käykin, maailma on silti Jumalan hallussa.”
- Maailma kirkastetaan ja muutetaan uudeksi taivaaksi ja uudeksi maaksi, joissa molemmissa Jumala asuu meidän kanssamme; uusi maailma on sekä samanlainen että erilainen kuin nykyinen
 - Maailman uudistamista kuvaa sekä jatkuvuus (continuity) että muodonmuutos (transformation), kirkastamisen jälkeenkin maailma on tunnistettavissa samaksi maailmaksi
- Ilmastonmuutos on uhka, mutta myös mahdollisuus parempaan elämään; maailma voi olla parempi kuin nyt

Pelastus koskee kaikkia luotuja

- Ihmisen ja luomakunnan pelastuksen yhteys tulee esille lähes kaikille lähteissä
- Jumalallinen tarkoitus on uudistaa koko luomakunta
- Yksilön pelastus on kytköksissä muun luodun ja koko kosmoksen kohtaloon
- Armahdus annetaan ihmisten lisäksi muille eläimille ja koko luomakunnalle
- Pelastus tarkoittaa kaikkien olentojen kukoistamista tässä maailmassa
- Varhaiset kristityt uskoivat, että Kristus toi uuden rauhan ihmiskunnan ja luomakunnan välille, nämä yhdessä saavat uuden alun
- Ihmisten pelastus on selviö, mutta kristityn toivo on myös luomakunnan toivo – luomakunta pelastetaan ihmisten kanssa

Synti ja pelastus

- Lähteistä kaksi tarkastelee ilmastonmuutosta synnin näkökulmasta
- Messer: Ilmastonmuutos on teologian näkökulmasta ymmärrettävä suhteessa syntiin, ja syntiin liittyy pelastus – toivoa antaa syntisyys itsessään
- Parannusta tehdään sen pohjalta, että tiedämme jo olevamme pelastettuja ja täten syntisiä
- Northcott: tuomio on aina myös pelastavaa, mutta pelastuksen tuntemiselle on ehtona, että ihmisten on kaduttava ja muututtava

Varmaa vai epävarmaa?

- Näkemykset janalla epävarmuudesta varmuuteen:
- Tulevaisuus on riippuvaista ihmisten toiminnasta, ja hyvä tulevaisuus on hyvin epävarmaa
- Scott: ”Millä tavalla tahansa Jumalan tulevaisuus lähestyykin, tämä lähestyminen ei voi olla determinististä. Luotujen toiminnan täytyy olla aidosti vapaata.” – Ainoa varma elementti on Jumalan armahdus
- Tulevaisuus on toisaalta avoin mutta toisaalta määrätty – ihmisissä on tapahduttava käännymys, mutta todellisuuden suunta on päätyä luodun elämän täyttymykseen
- Maailma on Jumalan käsissä. Ei täyttä varmuutta, mutta toivo ja luottamus on suurinta.

Kenen käsissä tulevaisuus on?

- Kahdessa lähteessä ilmastonmuutos on *pelkästään tai ensisijaisesti ihmisten vastuulla*
- Ihmisten aiheuttama ilmastonmuutos tapahtuu Jumalan tahtoa vastaan, jolloin syy ja vastuu on ihmisillä
- Ihmisten on toimittava ensin, Jumala tai Gaia toimii vasta sitten – kuten Isä meidän –rukouksessa ”niin kuin mekin anteeksi annamme”
- Huom! Kaikissa lähteissä käsitellään laajasti ihmisten tarvittavaa toimintaa, sikäli kaikki korostavat ihmisten vastuuta

- Kahdessa lähteessä *Jumalalla on lopullinen tai pääasiallinen vastuu*
- Olisi ilmaus ylpeyden synnistä ajatella, että lopullinen kohtalomme voisi olla pelkästään omissa käsissämme. Jos näin ajattelisimme, yrittäisimme olla omia auttajiamme ja kääntyisimme pois todellisesta auttajastamme.
- Toimintaa tarvitaan, mutta sen ensisijainen tarkoitus on todistaa Jumalan pelastavasta rakkaudesta maailmaa kohtaan
- Jumalan vallan lopullisuus, liitto ja sateenkaarella annettu lupaus. Ihmisen rooli on pysyä uskollisena liitolle ja elää eettisesti Jumalan tahdon mukaan

Molemmat vastuussa – ihmiset Jumalan kumppaneina

- Suurin osa lähteistä edustaa näkemystä, jonka mukaan sekä ihmisillä että Jumalalla on merkittävää vastuuta tilanteesta
- Jumala varoittaa ihmisiä, ja ihmisten tulee tämän varoituksen pohjalta toimia
 - Perustuu Ilmestyskirjaan
 - Jumalan tahto pelastukseen; Jumalan toiminta edeltää ja mahdollistaa ihmisten toiminnan
- Jumala ei toimi yksin suojellessaan maapalloa, vaan Nooan ja Joosefin kaltaisten, Jumalaa kuuntelevien ja pelottomien yksilöiden kautta
- Maapallon tulevaisuus on Jumalan käsissä, ja nimenomaan se kannustaa ihmisiä vastuulliseen elämään ja toimintaan kumppaneina Jumalan kanssa
 - Sama liitto, joka solmittiin jo vedenpaisumuksen jälkeen

- Jumala antaa luoduilleen mahdollisuuden saada aikaan muutos, antaa lisää aikaa ja lykkää loppua
- Luoduilla todellinen vapaus; luodut voivat epäonnistua niille annetun mahdollisuuden käyttämisessä
- Ilmastonmuutokseen vaikuttavat rakenteet ovat niin monimutkaiset, että vain Jumala voi sovittaa tilanteen

Panenteistinen näkemys kumppanuudesta

- McFague: ihmiset ovat jo Jumalan kumppaneita vaikutusvaltansa takia, hyvässä ja pahassa. Ilmastonmuutos osoittaa tämän vaikutusvallan, ja valintana on, miten sitä käytetään – Jumalan auttamiseen vai maailman vahingoittamiseen
- Panenteistinen teologia, jossa maailma on Jumalan ruumis, näkyy myös käsityksessä ihmisten ja Jumalan toiminnan suhteesta – ihmiset ovat tämän ruumiin itsestään tietoinen osa

”We realize that there is no either/or, but a both/and: it is not God versus us, but rather God as the ground, source, breath, water, womb, bath, air, breath, and tomb within which we become who we truly are.

- Mitä meille ja maailmalle tapahtuu, tapahtuu myös Jumalalle

Kristittyjen erityistehtävä

- Kristittyjen tärkein anti: **toivo**
 - Koska kristityillä on tietoisuus tulevasta Jumalan valtakunnasta, heidän on mahdollista jo elää sitä todeksi – kristittyjen tehtävänä on pitää esillä toivoa maailmalle ja tämän toivon pohjalta toimia ja elää
 - Kristittyjen toiminta on vastausta evankeliumien antamaan toivoon ja todistaa Jumalan pelastavasta rakkaudesta
 - Kristityt voivat tuoda ilmastoliikkeeseen toivon, joka perustuu Jeesuksen Kristuksen kuolleista nostaneeseen Jumalaan
- Kirkon antina myös:
 - katumuksen harjoitus
 - kristityillä erityisiä mahdollisuuksia solmia suhteita niihin, joihin ilmastonmuutos pahiten osuu
 - Askeesi ja itsehillintä
- Teologiaa ei kuitenkaan voi painottaa liikaa, koska kaikki muutkin kuin kristityt tarvitaan mukaan ongelman ratkaisemiseen.

Keskustelukysymys

Miten näet kristittyjen ja kirkon roolin
ilmastotoiminnassa?

Käytännön ilmastoteologiaa

A Rocha

Viljely ja varjelu / tilanhoitajateologia
<https://www.youtube.com/watch?v=Ff2MOVruo3I>

Reverend Helen Burnett, Vicar in the Church of England, St. Peter and St. Paul's, Charlton

*Actually, everything in my faith calls me to do this because **that's what Jesus did**. Jesus broke the unjust laws, he was perfectly happy with just laws, but if an unjust law existed he would break it, so he would cross over the road to help somebody on the sabbath, he would raise people on the sabbath, he would heal people on the sabbath. So he was very much our model for nonviolent civil disobedience. So, that is at the core of all that we do...*

Spiritual Leaders Speak: Bridging Faiths in the Name of Extinction Rebellion

extinction-resilience.org

Reverend Sue Parfitt

<https://www.youtube.com/watch?v=4wYv6xoBV-g>

Bill White

https://www.instagram.com/tv/CinXiUuvrdA/?utm_source=ig_web_copy_link

Tiedonlähteitä ja toimijoita

- Christian Climate Action
 - Resources [Resources – Christian Climate Action](#)
- A Rocha
- Kristittyjen Elokapina
- Hiilineutraali kirkko –strategia
- Kirkollisten avustusjärjestöjen ympäristötyö, esim. Lähetysseura

